

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I.

РІК LI. Ч. 44. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 6. березня 1943.

No. 44. Jersey City, N. J., Saturday, March 6, 1943.

VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America,

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

Молились за Соціяльну Справедливість і за Мир, але не з Гнобителями

З нагоди десятиліття першої інавгурації Френкліна Д. Рузвелта як президента держави відбулось у Білому Домі Богослуження, підчас якого відмовлено молитви за здоров'я президента, а зокрема за замирення, але не таке, що залишає гнет, а далі

за „соціяльну справедливість“, а ще далі за ворогів, щоб вони при помочі ласки Духа Святого прозріли, та щоби вони і ми, очищені від всякого гріха, могли виконувати Божу Волю, будучи разом у Богослужбі не як вороги, але як приятелі.

КАРПАТОРОССИ НЕ „РУСИНИ“

Між „карпаторосами“ є такі, що хоч вживають в письмі назви „русский“, то наділі не розуміють цього так, що вони є росіянами чи москалями, а „русинами“, себто попросту українцями, хоч, як знаємо, вони тої назви не вживають. А що тепер всюди так багато пишуть про Україну і український нарід, то не є виключене, що і між „карпаторосами“ можуть знайтися такі, що вважатимуть вже останною глупотою, щоби відкидатись від такої правильної назви, що вже інакшою навіть у Москві вживати не можуть. Це дуже журить русотяпський і реакційний „Свет“, що в числі з 25. лютого настає, що в Москві повинні знати, „що є тільки — один руский нарід, що карпатороси не „русини“ і Карпатська Русь не Підкарпатська „Україна“, та що ті „русини“ під чехословацьким режимом постійно домагались введення в школах рускої літературної мови... що не зважаючи на чеську агітацію майже всі карпатороси заявили за руску літературну мову, що українство було введено насильно аж тоді, коли того потребували німці...“ Далі часопис звертає увагу Росії на небезпеку, яка жде її з боку українства, з яким треба вже тепер зводити боротьбу з огляду на „цілість Росії“ і вже тепер треба його знищити.

Ось так, як відомо, писали колись про українство найбільш чорносотенні газети царської Росії, а тепер, як бачимо, продовжується подібна метода на вільній і поступовій американській землі.

ПОМЕР ПРОФ. В. П. ЯВОРСЬКИЙ.

Советські газети подали, що 25. вересня помер професор Володимир Полікарпович Яворський, дійсний член Академії Наук України, що від 1939 року був директором інституту органічної хемії і технольоґії Академії. Слід його пера має походити понад 30 друківаних праць.

„СФІНКС“ РОЗГАДУЄ.

До чого можи довести людину москвофільська баламута, можна пізнати теж і по тому, що пише якийсь „Сфінкс“ в філядельфійській „Правді“ про ратування „подяремной Руси“. Пропонує, щоби Східна Галичина, Буковина і Лемківщина були прилучені до Советів як „Червона Русь“, а не як „Західна Україна“ і опирає ту свою пропозицію — на польській статистиці, що то виказує 1,400,000 „русинів“, а тільки 1,500,000 „українців“! Отже фальшований польський перепис, що був переведений з ціллю, щоби виказувати перед світом, що західно-українські землі не є українські, а тільки польські землі, служить тепер для москвофільів засобом до боротьби проти назви „Західна Україна“. Русотяпи від „Света“ принаймні пишуть просто й ясно, що ніякого українського народу, не було, нема і не буде, а побаламучені москвофіли — ні сюди, ні туди. В серці ще в них трохи дрижить якась народня струна, але московська баламута сидить у них ще надто глибоко, щоби правда могла дійти до розуму.

КАТАСТРОФА ПІДЧАС ЛЕТУНСЬКОГО НАЛЕТУ

Тому, що не було доброго освітлення і тільки один вхід до схоронища перед ворожими бомбардуваннями, а виходу не було, одно пошпотання старої жінки спричинило те, що впало на землю більше осіб, що знову викликало паніку, через яку згинуло 178 осіб серед таких трагічних сцен, які, як дехто пише, були трагічнішими від Донкерку. Отсе сталося в Лондоні. Ця трагедія є доброю наукою теж і для американців, бо і тут могло б легко таке приключитись у випадку ворожого налету.

ПОЛЯГ У БОРОТЬБІ З ВОРОГАМИ.

Між найновішими жертвами війни подано, що поляг у боротьбі з ворогом Іван Брунька, молодий американський українець з Ньюарк, Н. Дж., член українських організацій.

Аліанти Дійшли до Згоди щодо Пovoенної Допомоги

„БЛИСКУЧА ПЕРЕМОГА“, КАЖЕ ПАТЕРСОН

Триумф, який віднесли американські летуни над японською флотією, згл. японським конвоєм на Морі Бісмарка, назвав підсекретар війни Патерсон „блискучою перемогою“. І цілком слушно, бо знищено 10 японських воєнних кораблів і 12 перевозових, а при тому ще й 82 ворожі літаки. По нашому боці втрачено тільки: одного бомбовика і три бойові літаки.

ДОЛЯ ТИХ, ЩО ДУМАЛИ ПРО „ДЕМОКРАТИЗАЦІЮ“ СОВЕТІВ.

В польській і російській пресі, а тепер і в англійській, пишеться багато про розстріляних в Сове-тах при кінці грудня 1941 року польських соціалістів Генріха Ерліха і Віктора Альтера, що були активними оборонцями Варшави, коли на неї напав Гітлер, а потім спаслись перед нацистами втечею на схід і так опинились у Сове-тах. Тут їх розстріляли як „польських шпівнів“ і тих, що заявлялись „за згоду з Гітлером“. При тому вартує зазначити, що обидва були жидами з роду Д. Далін в „Н. Р. Слові“ пише, що розстріляні весь час працювали над тим, щоб годити соціалістів з комуністами, проповідуючи ту згоду весь час і по різних краях, та переконуючи соціалістів, що наступить „демократична еволюція большевизму“. Ось та їх віра була в Сове-тах найбільшим „злочином“ і за те їх зліквідовано. А 14 місяців не давали Совети про це знати, пише Далін, тому, щоби не дразнити „світової демократії“. Та тепер, коли советська армія перемагає, то й те відпало й присуд та смерть проголошено вже офіційно. В булетені советської амбасаді сказано, що згадані особи були засуджені як шпівня і „лідривні агенти“, що взивали червону армію не воювати з німцями. Теж тепер виявилось, що Американська Федерация Праці та інші робітничі та жидівські організації в Америці апелювали багато разів до Советів у справі звільнення Ерліха і Альтера як робітничих провідників, але не діставали відповіді.

5,500 ЛІТАКІВ В ЛЮТІМ

В січні випродуковано в Злучених Державах яких 5,600 літаків, з яких 65% були бойовики. А в лютім перевищено цю квоту, бо випродуковано 5,500 літаків,

Вашингтонські урядові кола заповідають, що в найближчих місяцях буде проголошена публична заява Обеднаних Держав щодо порозуміння в справі повоєнної допомоги потерпівшим від війни краям, як і в справі валютної стабілізації. Далі каже-ться, що вже тепер є така згода між урядами аліантських держав щодо головних точок цієї допомогової акції. Має теж повстати Допомогова Рада Обеднаних Держав, на чолі якої стоять ньюйорський губернатор, Герберт Лімен.

ЗА СУВЕРЕННУ „КАРПАТСЬКУ РУСЬ“.

На таку тему пише „Американський Русский Вестник“, орган „Соединенія“. Каже, що як „Карпатська Русь“ стане суверенною державою, то тоді може ввійти в федерацию з іншими державами. Як виходить з цього писання, то тими „іншими“ може бути Чехословаччина або Мадярщина. Та пишучі це припускають, що „Карпатську Русь“ можуть забрати Совети, як їм буде далі так добре іти з війною, як іде тепер. Щоби тому запобігти, кажуть вони далі, треба завчасу мати „свою власну, окрему програму“, як теж треба, щоб нарід на Закарпаттю підніс свій голос у справі свого самовизначення.

Як бачимо, пишуть так, якби нічого не чули про те, що цей нарід уже висказав свою думку, коли Карпатська Україна кривавилась за те, що проголосила свою суверенність та бажання бути разом з усіма українськими землями в одній соборній і незалежній українській державі. Це одно, а друге, ще маркантише: Орган „Соединенія“ як з цього виходилоб, є властиво проти злуки Карпатської України з Сове-тами. Коли так, то якжеж розуміти поступовання предсіданика цієї організації, І. П. Секерака, що заявився на нарадах „карпаторусских і русских організацій“ за змагання „карпаторосів“ до злуки з Советським Союзом! Таке принаймні проголосив В. П. Фладик в ньюйорським „Новім Русским Слові“ з 27. лютого.

МЕНШЕ 100 КОРАБЛІВ ЧЕРЕЗ АБСЕНТИЗМ

Обрахованно, що „нелегальне абсентування“ робітників у корабельнім будівництві є причиною того, що продукуємо річно 100 Ліберті-кораблів менше, як могли випродукувати.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Емігрант і Америка

Можливо, що й не можна дуже тому дивуватися, що в Америці завівся звичай уважати імігранта вже природно менше лояльним від родженого тут чоловіка. Через те, коли від уродженця ждуть тільки звичайних заяв чи доказів лояльності, від імігранта ждуть надзвичайних, ба ще й ці інколи вважають невістарчаючими.

По цьому, як сказано, досить загальному наставленні вдаряє реальне життя вимовними подіями, які виказують його безосновність.

У минулу війну набрав широкого розголосу факт, що один з народжених тут молодих людей

утік був з Америки, аби не служити в війську й не обороняти краю, в котрім його предки набирали грубі міліони й передали йому тестаментом, себто не в заплату за якусь працю, а просто на основі народження.

Недавно в Нью Йорку сталася інакша подія, що є немовби відвертою стороною тої самої медалі. Помер у шпиталі Ст. Клер австрійський громадянин Альберт Гофман, а при відкриттю його тестаменту показалося, що крім менших записів своїм приятелям покійний записав весь свій маєток „Злученим Державам у відплату за те, що через багато літ я находив щастя в їх свободі й охороні“.

Третій Претендент до Зах. України...

Канадійський „Новий Шлях“ з 27. лютого пише в статті п. н. „А все лихо — апетит на чужу землю“ про те, як різні наїзники „визволяють“ західні українські землі. Згадавши за „визволення“ під Гітлеровим чоботом, часопис обговорює ширше спір між советським урядом у Москві й польським у Лондоні, що іде за ті землі, кінчучи статтю ось так:

„Нам виглядає, що навіть якби польські та советські чинники не тільки посварилися, але й побилися за ті українські землі і навіть якби котрийсь з них зрезигнував із своїх аспірацій до тих земель в користь другого — то справа ще не булаб скінчена. Бо є ще третій претендент до тих земель, і то єдино правовитий — український народ, що від віків живе на тій землі. Він сьогодні під німецьким „визвольником“ карається. Однак кожний українець знає, що той народ не бажає бути ні під Москвою, ні під

Польщею, ні під Німеччиною, а тільки хоче бути сам господарем на своїй землі. Цього правного власника західних земель України сьогодні легковають. Говорять про нього та про його землю, як про яку найбільш дику африканську землю, яку може зробити своєю колонією той, хто виторгує її. Та помиляються ті що так думають про український народ. А свою похибку побачать ще може скорше, заки ця війна скінчиться. Україна вже не може бути нічиєю колонією. Вона хоче бути самостійною і остаточно таки того добореться“.

„Советські Думи“

В большевицьких „У. Щ. Вістях“ знайшли ми „Думу про вітчизняну війну“, що її уложила якась Галина Прохаченко, що давніше працювала на ст. ім. Шевченка на Київщині, а тепер працює в оборонних заводах Урала. Колиб брати під увагу тільки те, що хтось хотів висказати свої почування з приводу варварського нападу німців на українські землі, то, очевидно, все булоб добре. Та тут іде нам ще й про що інше. Бо в такому місці, де в дійсних українських думках співається про Україну як „нашу землю християнську“, і про „ясні зорі“ та „тихі води“, і „край веселий“ та „мир хрещений“, в ніби українській „советській“ думі співається про „землю-матінку радянську“. Теж там, де в справжніх українських думках, „на славній Україні, в городі Корсуні“, взивав, наприклад, український полковник „за віру християнську одну стаїне стати, лицарської слави заживати“, то в советській думі співається, як то „...прозвучав голос мужній з Кремля, го-

лос мудрий, утішливий, праведний“, та як „чарівне було слово те, слово Сталіна“...

І бувало вчився український нарід як треба поступати від таких своїх провідників як Кішка Самійло, що то до козаків промовляв: „Ви, козаки молодці, добре, братте, майте, од города Козлова забігайте, турків-яничар в пень рубайте, котрих живцем у Чорне море бросайте“. З таких рідних дум нарід пізнавав, що такі його провідники як Самійло Кішка знали, як треба поступати з такими ворогами українського народу і його віри як турки, але теж і з такими, що ще гірші від справжніх турків, себто з — яничарами.

В „советських думках“ писаних

українською мовою дякується за розум Кремлеви і „батькови“ Сталінові, а бувало, в дійсних українських думках — „козаки, діти, друзі-молодці, стиха словами промовляли: „Ей, гетьмане Хмельницький, Батьку наш, Зінов Богдане Чигиринський! Дай Боже, щоб ми за твоєю головою пили да гуляли, віри своєї християнської у поругу вічні часи не подавали“.

БУДЕ „ОБЩЕРУССКИЙ КОНГРЕС“ В НЬО ЙОРКУ.

„Союз Визволення Червоної і Карпатської Руси“, що повстав з ініціативи філадельфійського „Общества Русских Братств“, відбуд в Скрантоні 22. лютого наради в справі „злуки з Советською Росією всіх західно-руських земель“, що були давніше під Австрією і Мадярщиною, а потім під Польщею, Чехословащиною і Румунією. В нарадах, які відчинив предсідник „Общества“, взяли участь: предсідник „Соединения“, представник від Білорусської Народної Ради з Шікага, від „Організації руских офіцерів“, від редакції часопису „Правда“, „Свет“, архієпископ Адам (Филиповський) і інші. Рішено скликати до Нью Йорку на день 28. квітня „Перший Общерусский Американский Конгрес“, в якому, як проголошується, повинні взяти участь „всі групи єдиного русского народу“.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ**ПОТРІБНО PORTERS & CLEANERS**

до праці на залізничних стаціях у місті Нью Йорк. Тижнева платня \$24.00. Постійна праця, вдень або вночі. Голосіться кожного дня від години 9. рано до 5. пополудні. 40-4

613 — 2nd Ave., NEW YORK CITY.

ПОТРІБНО ДОСВІДЧЕНИХ ЧОЛОВІКІВ, що вмють чистити вікна (Window Cleaners). Постійна праця. Добра платня. Голосіться до 43-8 AMERICAN CLEANING CO. 321 Willow Avenue, Hoboken, N. J.

ФОТОГРАФ

Зі старих фотографій відробляють нові, побільше на добрій матерії і фарбі, яку любите. Артистичне викінчення по уміркованих цінах. Засилайте до: 43.

Н. ДИДОША

583 HIGH ST., NEWARK, N. J. Telephone MArket 2-0242

Д-Р С. ЧЕРНОВ

● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружого свідцтва.
● Геміоройди й желізи лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7897
Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обсягу. X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

В ХАРКОВІ ПОМЕРЛО 70,000 ЛЮДЕЙ З ГОЛОДУ.

Таке мало статись підчас німецької окупації, згідно з тим, що пишуть „Ізвестія“. Націсти вивезли з Харкова всю поживу і лишили населення міста на голодову смерть. Цей часопис теж подає, що німці розстріляли в Харкові 14,000 жидів, а решту загнали в бараки, або заслали на тяжку працю.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребами по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ й околицю

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MELrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

і вище ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ і ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4648